

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Deres ref.:
16/7829-

Vår ref.:
2017/utdhøring/besø

Dato:
9.januar 2017

Høringssvar om endringer i opplæringsloven – Direkte overgang i retten til videregående opplæring og rett til videregående opplæring for de med slik opplæring fra utlandet

YS støtter det overordnede med å utvide retten til videregående opplæring. Vi er generelt positive til lovendringer som kan være med på å bidra til økt kompetansetilførsel til arbeidslivet, og til at flere mennesker kan trygge og forbedre sin tilknytning til arbeidslivet.

Høringen omhandler to hovedtemaer; rett til videregående opplæring for de som har fullført videregående opplæring i utlandet og som ikke får denne godkjent i Norge, og direkte overgang mellom ungdomsrett og voksenrett til videregående opplæring. Selv om dette dreier seg om to ulike saker, er det også noen sammenfallende problemstillinger, der det mest vesentlige er alder.

Departementet har i denne høringen ikke drøftet om det skal gjøres endringer på hvilket alderstrinn Opplæringsloven definere skillet mellom ungdom og voksne. YS mener det ville vært naturlig å drøfte dette spørsmålet i denne høringen.

YS er av den oppfatning at 25 år er for høyt i definisjonen av voksne. Vi hadde ønsket at denne kunne reduseres til 23 år både for § 4A-3 og § 3-5. Hovedgrunnen til dette er det skillet som er mellom § 3-1 og § 4A-3 når det gjelder vurdering og verdsetting av realkompetanse, og for § 3-5 at 5 års relevant arbeidserfaring ikke slår inn før fylte 25 år. Ungdom som har droppet ut av videregående skole etter ett eller to år og begynt å jobbe som 18-åring, kan ha hatt 5 års relevant arbeid for den fagutdanningen de som 23 åring ønsker å ta. Denne arbeidserfaringen får de ikke uttelling for når retten tas ut etter § 3-1, og de har heller ikke mulighet for å avlegge fagprøven som praksiskandidat.

Skulle den samme 23-åringen med fem års arbeidspraksis ønske å få studiekompetanse, vil det være tilstrekkelig å ta de seks studiekompetansefagene for å få søke seg inn på en universitets- og høyskoleutdanningen. (23/5-regelen). Vi synes det er underlig at

Besøksadresse:

Lakkegata 23

Postadresse:

Postboks 9232

Grønland

0134 Oslo

Org. nr.:

971 454 431

Telefon:

21 01 36 00

arbeidspraksis verdsettes innenfor universitets- og høyskolesystemet fra fylte 23 år, mens tilsvarende verdsetting ikke finner sted før fylte 25 år innen videregående opplæring. Vi tillater oss derfor å oppfordre departementet til å vurdere en endring på dette.

Rett til videregående opplæring for de som har fullført videregående opplæring i utlandet, men som ikke får denne godkjent i Norge

YS støtter departementets forslag om at opplæringsloven endres slik at de som har fullført videregående opplæring i et annet land og som ikke får denne godkjent i Norge, får rett til videregående opplæring i Norge. YS har ved flere tidligere anledninger sagt at vi mener at en slik rett også bør omfatte de som har fullført videregående opplæringen i Norge, men som har en utdanning som ikke etterspørres eller anerkjennes av arbeidslivet i dag. Dette synspunktet holder vi fast ved.

Videre støtter vi forslaget om at de som er 25 år, gis rett til videregående opplæring etter Opplæringsloven § 4A-3.

Når det gjelder de som er under 25 år, deler vi departementets tvil om retten skal legges til Opplæringslovens § 3-1 eller § 4A-3. De som vil falle inn under denne ordningen er mennesker som allerede har fullført videregående opplæring. For de som har tatt en yrkesfaglig utdanning, kan de også ha flere års arbeidserfaring. YS mener den vurderingen departementet gjør i avsnittet over vedrørende gruppen over 25 år, også gjelder for de under 25 år. Vi mener det bør være et grunnleggende prinsipp at all opplæring skal ta utgangspunkt i den enkeltes kompetanse og at opplæringen som gis skal supplere denne.

Vi ser departementets poeng med at det kan være en fordel at alle under 25 år behandles likt i lovverket. På den andre siden er det i denne omgang kun de som tidligere har fullført videregående opplæring i utlandet som får ny rett til videregående opplæring i Norge. Denne endringen vil innebære at ikke alle under 25 år behandles likt i lovverket fordi noen får en ny opplæringsrett som andre ikke får. YS har derfor havnet ned på at vi ønsker at hele gruppen som tidligere har gjennomført videregående opplæring i utlandet får ny rett til videregående opplæring etter samme ordning i Opplæringsloven. Vi mener at felles bakgrunn i forhold til utdanning og arbeidspraksis bør veie tyngre enn alder, og at det er Opplæringslovens § 4 A-3 som skal gjelde. Ved å gjøre det på denne måten vil hele gruppen som denne lovendringen vil gjelde, bli behandlet likt i lovverket ut fra grunnlaget for retten til opplæring, uavhengig av alder.

Hadde grensen for voksenretten vært 23 år, eller skulle ordningen ha omfattet en bredere gruppe enn de som har tatt videregående opplæring i utlandet, kunne vi muligens ha vurdert dette annerledes.

Direkte overgang mellom ungdomsretten og voksenretten til videregående opplæring

YS støtter forslaget om at det skal være en direkte overgang mellom ungdomsretten og voksenretten i videregående opplæring. Vi støtter også forslaget om å utvide tiden til opplæring ved omvalg slik at det muliggjøres å fullføre utdanningen før retten er brukt opp, samt at det opprettholdes at retten kun omfatter ett omvalg.

Når det gjelder spørsmålet om ungdomsretten skal utvides slik at retten beholdes til ut det året de fyller 24 år, eller om voksenretten skal utvides slik at den inntre når ungdomsretten opphører, har vi de samme betenkeligheter som det er redegjort for tidligere i vårt hørings svar. Ved å utvide ungdomsretten i stedet for å utvide voksenretten, kan vi komme til å oppleve at de eldste ungdommene/voksne kan få en lenger vei fram til fagbrev enn det som er nødvendig med utgangspunkt i deres tidligere utdanning og arbeidserfaring. Vi er også usikre på om det vil ha noen praktisk betydning at voksenretten vil inntre i ulik alder hvis voksenretten hadde blitt utvidet. Under tvil har vi på tross av dette havnet ned på at vi kan støtte departementets forslag om utvidelse av ungdomsretten. Vi vil følge nøye med på hvordan dette vil fungere i praksis når lovendringen har trådt i kraft, og eventuelt ta opp saken på nytt hvis lovendringen ikke fungerer etter intensjonen. I mellomtiden håper vi departementet vil igangsette et arbeid med å vurdere endring av Opplæringsloven når det gjelder aldersbestemmelsen i §§ 4A-3 og 3-5.

Med vennlig hilsen
Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund - YS

Bente Sjøgaard
Seniorrådgiver
Fagansvarlig utdanning og kompetanse